

6. Рейтинг банків України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/>
7. Асоціація Українських Банків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://aub.org.ua/>
8. Національний банк України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>

Науковий керівник – Марченко О. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету будівництва та архітектури

REFERENCES

Asotsiatsiia Ukrainskykh Bankiv. <http://aub.org.ua/>

- Herasymovych, A. M. et al. *Analiz bankivskoi diialnosti* [The analysis of banking activities]. Kyiv: KNEU, 2006.
- Kyrychenko, O. A., Hilenko, I. V., and Rohol, S. *Bankivskiy menedzhment* [Bank management]. Kyiv: Znannia-Pres, 2002.
- Maslak, N. H., and Salo, I. V. *Operatsii komertsiiynkh bankiv* [Operations of commercial banks]. Sumy: Universytetska knyha, 2007.
- Natsionalnyi bank Ukrainy. <http://www.bank.gov.ua/>
- “Reitynh bankiv Ukrainy” [The rating of banks of Ukraine]. <http://forinsurer.com/>
- Vasiurenko, O. V. *Bankivskiy menedzhment* [Bank management]. Kyiv: Akademiia, 2001.
- Volokhata, K. O. *Ekonomichniy analiz diialnosti komertsiiynkh bankiv* [Economic analysis of activities of commercial banks]. Kyiv: Znannia, 2006.

УДК 336.717.8:336.01(477)

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В УКРАЇНІ

© 2016 КОВАЛЮК А. О.

УДК 336.717.8:336.01(477)

Ковалюк А. О. Особливості становлення інституту фінансового посередництва в Україні

Автором розглянуто теоретичні основи визначення суті фінансового посередництва в Україні, а саме – значення терміна «посередництво» тлумачним словником, терміна «фінансове посередництво» – Господарським кодексом України, законами України, іншими нормативно-правовими актами. Також у роботі порівняно визначення фінансового посередництва та фінансової послуги. Наведено визначення посередницьких послуг на ринках фінансових послуг. На основі цього визначено суті фінансового посередництва. Класифіковано фінансових посередників відповідно до їхньої діяльності, за моделлю співпраці з іншими фінансовими інститутами та за функціями, що вони виконують. Наведено особливості фінансового посередництва для різних категорій учасників фінансового ринку. Визначено переваги та недоліки інституту фінансового посередництва в Україні.

Ключові слова: фінансові посередники, банки, фінансові консультанти, класифікація фінансових посередників, функції фінансового посередника.

Бібл.: 17.

Ковалюк Андрій Олексійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківського і страхового бізнесу, Львівський національний університет ім. І. Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: andriy.kovalyuk@gmail.com

УДК 336.717.8:336.01(477)

Ковалюк А. А. Особенности становления института финансового посредничества в Украине

Автором рассмотрены теоретические основы определения сущности финансового посредничества в Украине, а именно – значение термина «посредничество» толковым словарем, термина «финансовое посредничество» – Хозяйственным кодексом Украины, законами Украины, другими нормативно-правовыми актами. Также в работе сравнены определения финансов и финансовой услуги. Приведены определения посреднических услуг на рынках финансовых услуг. На основе этого определена суть финансового посредничества. Классифицированы финансовые посредники в соответствии с их деятельностью, по модели сотрудничества с другими финансовыми институтами и по функциям, которые они выполняют. Приведены особенности финансового посредничества для различных категорий участников рынка. Определены преимущества и недостатки института финансового посредничества в Украине.

Ключевые слова: финансовые посредники, банки, финансовые консультанты, классификация финансовых посредников, функции финансового посредника.

Библ.: 17.

Ковалюк Андрей Алексеевич – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры банковского и страхового бизнеса, Львовский национальный университет им. И. Франко (ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина)

E-mail: andriy.kovalyuk@gmail.com

UDC 336.717.8:336.01(477)

Kovalyuk A. O. Features of Establishing the Institution of Financial Intermediation in Ukraine

The author considers the theoretical foundations for defining the substance of financial intermediation in Ukraine, namely the meaning of the term of «intermediation» provided in the explanatory dictionary, the term of «financial intermediation» provided in the Commercial code of Ukraine, laws of Ukraine, other regulatory legal acts. Also in the publication definitions for finance and financial services are compared. Definitions of intermediation services in the markets for financial services have been presented. On the basis of the above indicated, substance of financial intermediation has been determined. Financial intermediaries have been classified in accordance with their activities, by the model of cooperation with other financial institutions, and by the functions that they perform. Features of financial intermediation for the different categories of participants in the market have been provided. The advantages and disadvantages of the institution of financial intermediation in Ukraine have been identified.

Keywords: financial intermediaries, banks, financial advisors, classification of financial intermediaries, functions of financial intermediary.

Bibl.: 17.

Kovalyuk Andriy O. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Banking and Insurance Business, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: andriy.kovalyuk@gmail.com

Фінансові посередники відіграють важливу роль в економіці України, адже саме за їхньою участю забезпечується регулювання величини грошових потоків з галузей, де є їхній надлишок, у галузі,

де є їх дефіцит. Шляхом своєчасного правового регулювання функціонування окремих учасників ринку фінансового посередництва держава має забезпечувати активізацію розвитку фінансового посередництва.

Проблема розвитку інституту фінансового посередництва в Україні на сьогоднішній день актуальна як ніколи, адже в умовах кризового стану банківської системи і банкрутства банків довіра населення до цих фінансових посередників стрімко знижується. У цих умовах небанківські фінансові посередники повинні займати нішу, що відкривається на фінансовому ринку України.

Проблемами розвитку фінансового посередництва в Україні і світі займаються багато вчених. Серед іноземних вчених проблемою впливу діяльності фінансових посередників на кризові процеси в економіці займався М. Вудфорд [1]. Питаннями еволюції банків як фінансових посередників займалися Н. Цетореллі, Б. Мандел та А. Молине [2]. Українські вчені також активно досліджують дану проблематику, наприклад, Д. С. Гайдуків розглядає основні положення фінансового посередництва та його вплив на розвиток фінансового ринку [3]. С. М. Ксьондз вивчала теоретичні питання формування фінансового посередництва на ринку фінансових послуг України [4]. І. О. Школьник досліджувала роль та значення фінансових посередників у формуванні та розвитку ефективного фінансового ринку [5]. В. М. Кремень досліджувала ринок фінансових посередників України з точки зору формування посередницьких конгломератів [6]. Ю. М. Савінова досліджувала цілі та особливості інвестиційної діяльності фінансових посередників [7]. Проблеми розвитку фінансового посередництва досліджували в Україні С. О. Ніколаєва та І. С. Каракулова [8].

Мета статті – визначення сутності фінансового посередництва в Україні в умовах неусталеності господарських процесів на фоні посилення кризових процесів та потреб євроінтеграції.

Серед науковців та практиків немає єдиної думки та підходу до визначення сутності фінансового посередництва в економіці. Якщо окремо розглядати таких фінансових посередників, як банк, страхова компанія чи кредитна спілка, то їхня діяльність, а також принципи роботи та правове забезпечення функціонування є достатньо дослідженими та регламентованими відповідним теоретико-науковим і правовим забезпеченням. Водночас, категорія «фінансовий посередник» у цілому є недостатньо дослідженою та визначеною в теорії та практиці.

У сучасному тлумачному словнику української мови визначено, що посередник – це особа чи установа, організація і т. ін., що сприяє встановленню та здійсненню ділових контактів, торговельних або дипломатичних зносин між ким-небудь або чим-небудь [9]. Своєю чергою, посередництво – це сприяння у встановленні або здійсненні таких контактів. У ст. 333 Господарського кодексу України визначено, що фінансове посередництво – це діяльність, пов'язана з отриманням та перерозподілом фінансових коштів (окрім випадків, передбачених законодавством) [10, ст. 333].

У Наказі № 96 від 18 травня 2005 р. «Про затвердження Класифікації інституційних секторів економіки України», який був ухвалений департаментом макроекономічної статистики Державного комітету статистики

України, стверджується, що фінансове посередництво є одним із різновидів фінансової послуги [11]. Своєю чергою, Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» визначає сутність фінансової послуги. Зокрема, у ст. 1 цього Закону стверджується, що фінансова послуга – це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів [12].

На даному етапі сутність фінансового посередництва абсолютно відповідає значенню слова «посередництво», поданому в тлумачному словнику української мови та твердженню ДКС у Наказі № 96.

Звертаючись далі до того ж самого ЗУ «Про фінансові послуги...», можна знайти таке визначення [12]: посередницькі послуги на ринках фінансових послуг – це діяльність юридичних осіб чи фізичних осіб-підприємців, що включає консультування, експертно-інформаційні послуги, роботу з підготовки, укладення та виконання (супроводження) договорів про надання фінансових послуг, інші послуги, визначені законами з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг.

Продовжуючи вивчати зазначений Закон, знаходимо визначення ринків фінансових послуг: це сфера діяльності учасників ринків фінансових послуг з метою надання та споживання певних фінансових послуг. До ринків фінансових послуг належать професійні послуги на ринках банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг, операцій з цінними паперами та інших видах ринків, що забезпечують обіг фінансових активів [12].

Той самий закон визначає учасників ринку фінансових послуг – це особи, які відповідно до закону мають право надавати фінансові послуги на території України; особи, які провадять діяльність з надання посередницьких послуг на ринках фінансових послуг; об'єднання фінансових установ, включені до реєстру саморегульованих організацій, що ведеться органами, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг; споживачі фінансових послуг [12].

Тобто, відповідно до зазначеного: фінансове посередництво зводиться до надання фінансових послуг, зокрема, консультування, експертно-інформаційні послуги, роботи з підготовки, укладення та виконання (супроводження) договорів про надання фінансових послуг, інших послуг в межах окремих ринків фінансових послуг. А до ринків фінансових послуг, своєю чергою, належать: ринок банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг та ін. Проте саме фінансове консультування або експертно-інформаційні послуги і навіть роботу з підготовки договорів про надання фінансових послуг, на нашу думку, не можна відносити до фінансового посередництва.

Розвиток фінансових посередників у різних країнах світу історично мав різні тенденції, тому у світі сформувалися два види фінансових систем залежно від участі фінансових посередників у них [13, с. 15]:

- ✦ *континентальна* – базую такої системи є банки, які за допомогою кредитів (і їх різновидів: лізинг, факторинг, форфейтинг) здійснюють перерозподіл коштів в економіці;
- ✦ *англо-американська* – у цій системі основними посередниками є біржі та інвестиційні банки, які торгують цінними паперами.

Відношення фінансової системи країни до континентальної чи англо-американської системи залежить від участі фінансових посередників у розподілі та перерозподілі ВВП країни та розвитку банківської системи у цілому.

Іноземні автори чітко відокремлюють такі категорії, як фінансовий посередник, кредитний посередник (різновид фінансового посередника), фінансовий консультант (допомагає вибрати фінансову послугу, проте це не є/не може бути єдиною функцією фінансового посередника) [14, с. 128].

В іноземній науковій літературі подають різні визначення сутності фінансового посередництва. Зокрема, *sensu stricto* (у вузькому розумінні) фінансовими посередниками є юридичні особи, які завдяки своїй діяльності зрівноважують попит і пропозицію на ринку фінансових коштів [15, с. 28].

Якщо ж розглядати сутність фінансового посередництва *sensu largo* (у широкому розумінні), це є юридична особа, діяльність якої сконцентрована на допомозі укладання фінансових контрактів за умови, що такий фінансовий посередник не є стороною угоди [14, с. 128].

На нашу думку, ні перший, ні другий підхід не роз'яснюють сутності фінансового посередництва і не відображають їхньої реальної діяльності. Логічно припустити, що фінансовий посередник – це установа, що сприяє і забезпечує встановлення та здійснення фінансових, інформаційних і торговельних відносин та ділових контактів між учасниками фінансового ринку та їхніми клієнтами.

Для подальшого аналізу явища фінансового посередництва здійснимо класифікацію фінансових посередників відповідно до таких категорій їхнього функціонування та діяльності.

По-перше, за видом діяльності виокремлюють (учасники ринків фінансових послуг, яким притаманно виконання професійних фінансових послуг):

- ✦ банки;
- ✦ страхові компанії;
- ✦ кредитні спілки (кредитні товариства);
- ✦ недержавні пенсійні фонди;
- ✦ фінансові компанії;
- ✦ ломбарди;
- ✦ інвестиційні компанії (пайові інвестиційні фонди);
- ✦ лізингові компанії;
- ✦ факторингові компанії (форфейтингові);
- ✦ компанії з управління активами (кошти фінансових чи нефінансових інститутів або фізичних осіб інвесторів).

Окремо необхідно згадати фондову біржу та депозитарій як невід'ємні елементи ринку цінних паперів.

Проте сама по собі фондова біржа не є фінансовим посередником, як і депозитарій цінних паперів.

По-друге, за моделлю співпраці з іншими фінансовими інститутами (так звані професійні учасники фінансового ринку), які діють від свого імені та найчастіше за свій рахунок, виокремлюємо:

- ✦ брокери;
- ✦ дилери (купівля-продаж ЦП);
- ✦ андеррайтери (випуск і гарантія обов'язкового викупу ЦП);
- ✦ маклери (в Україні даний вид посередника не виконує фінансові функції).

По-третє, за функціями, які виконують фінансові посередники, окремо необхідно виокремити саме фінансового посередника, що здійснює: посередництво при укладанні угод, надає інформаційні послуги, консультує. Характеризується універсальністю діяльності, співпрацею з широким колом фінансових посередників, діє від імені учасників ринків фінансових послуг, які віднесені до першої чи другої категорії:

- ✦ агенти (мультиагенти – польський аналог);
- ✦ фінансовий планувальник (посередник, що спеціалізується на фінансовому плануванні).

Також серед функцій, що притаманні фінансовим посередникам, можна виокремити такі:

- ✦ трансформація строків погашення – перетворення короткострокових пасивів (дезитів) у довгострокові активи (кредити);
- ✦ розподіл ризику – надання кредиту широкому колу осіб зменшує і розподіляє ризики фінансового посередника;
- ✦ переваги в перетворенні невеликих депозитів у великі кредити і навпаки.

ВИСНОВКИ

Отже, можемо сказати, що існує недосконалість понятійного апарату фінансового посередництва у національному законодавстві та науці. Ми визначили, що до фінансових посередників необхідно відносити три категорії учасників фінансового ринку: 1) учасників ринків фінансових послуг, яким притаманно виконання професійних фінансових послуг; 2) професійних учасників фінансового ринку, що не мають права здійснювати професійні фінансові послуги, а діють лише як самі посередники на ринку (від свого імені); 3) саме фінансові посередники, які діють від імені інших професійних учасників ринку за їхній кошт чи за кошти клієнта.

До *переваг* послуг фінансових посередників, як професійних учасників фінансових ринків, належать:

- ✦ доступ до широкого кола клієнтів без додаткових на це витрат (відносно як клієнтів фінансових посередників – юридичних чи фізичних осіб, так і клієнтів – інших фінансових посередників) (прикладом є підготовка професійним фінансовим посередником пакета документів клієнта, що знижує вартість обслуговування кредиту з боку банку);
- ✦ фінансові посередники нівелюють ефект асиметричності інформації на ринку фінансових послуг [16];

- ✦ фінансові посередники, як правило, володіють інформацією про продукти фінансових інституцій від двох і до кількох десятків, що дає можливість порівнювати такі продукти без особливої витрати часу;
- ✦ ефективність при наданні послуг, адже в разі диверсифікації пропонованих продуктів і пропозиції двох і більше фінансових установ можна досягнути кращих результатів;
- ✦ безоплатне консультування і надання вичерпних даних по послугах і тарифах на ринку;
- ✦ об'єктивність фінансових посередників у випадку, коли такий фінансовий посередник (наприклад, брокер) представляє інтереси різних фінансових установ (принцип незалежності);
- ✦ в умовах розвинутого ринку фінансових послуг конкуренція серед фінансових посередників може привести до збільшення пропозиції послуг і продуктів на дешевших умовах, ніж інші фінансові установи [17, с. 290–291].

До *недоліків* функціонування ринку фінансових посередників в Україні належать:

- ✦ недостатність і недосконалість регулювання фінансових посередників з боку органів державної влади і, зокрема, НКЦПФР, НБУ, Нацкомфінпослуг (наприкінці 2015 р. Національна рада реформ вирішила ліквідувати даний орган, проте станом на середину 2016 р. Комісія все ще функціонує), що призводить до підвищення ризику для їхніх клієнтів;
- ✦ можливі зловживання з боку фінансових посередників у випадку просування конкретних, вигідних для такого фінансового посередника послуг, продуктів і установ (наприклад, зацікавленість фінансового посередника, на правах агента, пропонувати не вигідні для клієнта фінансові послуги);
- ✦ бар'єри входження на фінансовий ринок: надмірне регулювання державними органами, мінімальне обмеження статутного капіталу, інші нормативні обмеження – спричиняють до уповільнення розвитку фінансового ринку в Україні;
- ✦ саме у сфері фінансового посередництва розвинулася світова фінансово-економічна криза, що розпочалася у світі у 2007 р. і за різними оцінками завершилася у 2010 р. Звичайно центральне місце винуватців необхідно відвести банкам і страховим компаніям, проте інші учасники ринку, такі як інвестиційні компанії, фінансові брокери чи дилери, також відіграли визначальну роль;
- ✦ говорячи про фінансовий ринок України, станом на середину 2016 р. можна спостерігати значні коливання курсу національної валюти, великі темпи банкрутства банків (незважаючи на значне скорочення кількості банків, у 2016 р. усе ще зберігається тенденція до банкрутства 2-3 банків у місяць), незадоволеність, і що гірше, недовіра клієнтів банків, яка переросла в

недовіру до всієї фінансової системи та держави загалом.

На сьогоднішній день фінансовий посередник повинен надавати своєму клієнту повну, вичерпну і, головне, фахову інформацію про стан та особливості фінансового ринку, загрози і можливості, послуги, якими клієнт може скористатися (банківські, страхові, інвестиційні) для отримання максимальної вигоди. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Woodford, M. Financial Intermediation and Macroeconomic Analysis [Electronic resource] / M. Woodford // Journal of Economic Perspectives. – 2010. – Vol. 4, No. 4. – P. 21–44. – Mode of access : <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/jep.24.4.21>

2. Cetorelli, N. The evolution of banks and financial intermediation: framing the analysis [Electronic resource] / N. Cetorelli, B. Mandel, L. Mollineaux // Economic Policy Review. – 2012. – July. – P. 1–12. – Mode of access : <http://www.newyorkfed.org/research/epr/12v18n2/1207cet1.pdf>

3. Гайдукович Д. С. Фінансове посередництво та його вплив на розвиток фінансового ринку [Електронний ресурс] / Д. С. Гайдукович // Економічний простір. – 2014. – № 84. – С. 122–129. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecspros_2014_84_14

4. Ксьондз С. М. Роль фінансового посередництва на ринку фінансових послуг України [Електронний ресурс] / С. М. Ксьондз // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка». – 2014. – Вип. 24. – С. 224–234. – Режим доступу : <http://eprints.ua.edu.ua/2732/>

5. Школьник І. О. Фінансові посередники та їх роль у розвитку фінансового ринку / І. О. Школьник // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2007. – Вип. 22. – С. 272–281.

6. Кремень В. М. Діяльність фінансових конгломератів на фінансовому ринку України : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / В. М. Кремень; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : [б. в.], 2009. – 242 с.

7. Савінова Ю. М. Особливості інвестиційної діяльності фінансових посередників / Ю. М. Савінова // Наука й економіка. – 2009. – № 3(15). – С. 77–83.

8. Ніколаєва С. О. Становлення та сучасний стан небанківських фінансових інститутів в Україні / С. О. Ніколаєва, І. С. Каракулова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2007. – Т. 19. – С. 288–297.

9. E-slovník. Тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eslovník.com/search/search/?search=%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA>

10. Господарський кодекс України : від 16 січня 2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

11. Класифікація інституційних секторів економіки України : Наказ Державного комітету статистики України № 96 від 18 трав. 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uazakon.com/document/fpart48/idx48677.htm>

12. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 2664-III від 12 лип. 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/print1331049153066677>

13. Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy / Pod red. Urszuly Banaszczak-Soroka. – Warszawa : Wyd. C. H. Beck, 2012. – 15 s.
14. Innowacje na rynkach finansowych / Pod. red. Marcina Kalinowskiego, Machała Pronobisa. – Wydanie I. – Warszawa : CeDeWu.PL, 2010. – 180 s.
15. **Bitz, M.** Produkty bankowe. Rynek usług finansowych / M. Bitz. – Warszawa : Wyd. Poltext, 1996. – S. 28.
16. **Раделицький Ю. О.** Асиметрія інформації на ринку фінансових послуг [Електронний ресурс] / Ю. О. Раделицький // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.9. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/22_9/238_Rad.pdf
17. Pośrednictwo finansowe w Polsce / Pod red. W. Przybylskiej-Kapuścinskiej. – Warszawa : CeDeWu.PL, 2009. – 426 s.

REFERENCES

- Bitz, M. *Produkty bankowe. Rynek usług finansowych*. Warszawa: Wyd. Poltext, 1996.
- Cetorelli, N., Mandel, B., and Mollineaux, L. "The evolution of banks and financial intermediation: framing the analysis" *Economic Policy Review*. <http://www.newyorkfed.org/research/epr/12v18n2/1207cet1.pdf>
- "E-slovník. Tlumachny slovník ukrajskoi movy" [E-slovník. Explanatory dictionary of the Ukrainian language]. <http://eslovník.com/search/search/?search=%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA>
- Haidukovych, D. S. "Finansove poserednytstvo ta yoho vplyv na rozvytok finansovoho rynku" [Financial intermediation and its impact on the development of the financial market]. *Ekonomichniyi prostir*. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2014_84_14
- Innowacje na rynkach finansowych*. Warszawa: CeDeWu. PL, 2010.
- Kremen, V. M. "Diialnist finansovykh konhlomerativ na finansovomu rynku Ukrainy" [The activity of financial conglomerates in the financial market of Ukraine]. *Dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.08*, 2009.
- Ksyondz, S. M. "Rol finansovoho poserednytstva na rynku finansovykh posluh Ukrainy" [The role of financial intermediation in the financial services market of Ukraine]. <http://eprints.oa.edu.ua/2732/>
- [Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
- [Legal Act of Ukraine] (2005). <http://uazakon.com/document/fpart48/idx48677.htm>
- [Legal Act of Ukraine] (2001). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/print1331049153066677>
- Nikolaieva, S. O., and Karakulova, I. S. "Stanovlennia ta suchasnyi stan nebankivskykh finansovykh institutiv v Ukraini" [The formation and current state of non-Bank financial institutions in Ukraine]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, vol. 19 (2007): 288-297.
- Posrednictwo finansowe w Polsce*. Warszawa: CeDeWu. PL, 2009.
- Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*. Warszawa: Wyd. C. H. Beck, 2012.
- Radelytskyi, Yu. O. "Asymetriia informatsii na rynku finansovykh posluh" [Asymmetry of information on the financial services market]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*. http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/22_9/238_Rad.pdf
- Shkolnyk, I. O. "Finansovi poserednyky ta yikh rol u rozvytku finansovoho rynku" [Financial intermediaries and their role in the development of the financial market]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, no. 22 (2007): 272-281.
- Savinova, Yu. M. "Osoblyvosti investytsiinoi diialnosti finansovykh poserednykiv" [Features of investment activity of financial intermediaries]. *Nauka i ekonomika*, no. 3 (15) (2009): 77-83.
- Woodford, M. "Financial Intermediation and Macroeconomic Analysis" *Journal of Economic Perspectives*. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/jep.24.4.21>